

VŠE NOR SKY

zpravodaj

červen 2020

číslo 2

ročník LVII

Informace z úřadu

Pošta v budově OÚ

Všenorská villegiatura

Všenorská knihovna

Vila Marie

ZŠ a MŠ Josefa Kubálka

Kácení dřevin mimo les

Středisko volného času

VÁŽENÍ OBČANÉ,

uplynulé měsíce byly ve znamení nouzového stavu spojeného s výskytem koronaviru.

Poznali jsme dosud nepoznané. Děkujeme Vám, že jste dodržovali preventivní opatření a byli ohleduplní k ostatním, především k lidem v seniorském věku. Děkujeme, že jste pomáhali a pomáháte svým sousedům a známým a jsme rádi, že se situace pomalu vrací do normálu.

Nelze dostatečně vyjádřit, jak si vážíme pomoci dobrovolníků, kteří vynaložili svůj čas k pomoci druhým. Obešli všechny Všenorské seniory starší 70 let a roznesli jim roušky, ovoce, dezinfekci, zajišťovali pro ně nákupy, vyzvedávání léků a jiné

potřebné věci. Pro mladší ročníky byly roušky i dezinfekce k dispozici na úřadě (a stále jsou, pokud by někdo potřeboval). Prostřednictvím úřadu jsme distribuovali několik set roušek, a to jen díky dobrovolníkům, kteří nám je pro Vás šili. Hodně šikovné v šití roušek jsou i kolegyně na úřadě.

Vám všem, kteří jste nám pomáhali tuto nelehkou a neznámou situaci zvládat, bychom rádi poděkovali osobně, až to situace ohledně shromažďování dovolí.

Všem přejeme příjemné prožití letních prázdnin.

Lenka Nejedlíková, Roman Štěrba

Pošta partner v přízemí budovy obecní úřadu

Nově je pro vás od 2. června 2020 otevřena Pošta Partner v budově Obecního úřadu Všenory, U Silnice 151. Pobočka pošty se nachází v prostorách bývalého Informačního centra, Všenorského muzea Mariny Cvetajevové. Vstup do provozovny je samostatným vchodem z ulice. Pošta Partner je provozována obcí Všenory.

Telefonní číslo pošty: 273 136 212

Otevírací doba Pošty Partner ve Všenorech:

Pondělí	13–18 hodin
Úterý	8–13 hodin
Středa	13–18 hodin
Čtvrtek	8–13 hodin
Pátek	8–13 hodin

Vítání všenorských občánků

Letošní vítání občánků se uskuteční v neděli 20. září 2020 od 14 hodin u kaple sv. Jana Křtitele. Děti narozené od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2019 s trvalým bydlištěm v době narození v obci Všenory se mohou účastnit slavnostního vítání občánků. V případě zájmu o účast se prosím nahláste do 5. září 2020 osobně na OÚ nebo e-mailem na adrese: obec@vsenory.cz.

Optimalizace trati – křížení s tratí – 24. 6. v 17 hodin setkání na OÚ

Ohledně optimalizace trati a jejího křížení v místě stávajícího přejezdu jsme již ve Zpravodaji několikrát psali, a to na základě podložených informací od Správy železnic. O jiných, nepodložených informacích se můžete dočíst od příspěvateľů na facebooku.

Zajímá-li vás, zda po realizaci rekonstrukce trati budete mít kde zaparkovat svá auta u Všenorského nádraží a jaké jsou možnosti řešení křížení trati, přijďte ve středu 24. 6. 2020 v 17 hodin na setkání se zástupci Správy železnic.

Po tomto jednání se v průběhu července/srpna uskuteční anketa mezi občany. Zvolené řešení (zda narovnění přejezdu s odbočovací pruhem a související posunutí silnice směrem do zatravněného svahu, nebo nadjezd) ovlivní na další století komfort cestování příměstskou dopravou nejen těm z vás, kteří na nádraží dojedete ze vzdálenějších míst obce.

Vodovod na Brunšově

Obec obdržela rozhodnutí o přidělení dotace ze Státního fondu životního prostředí na svou podanou žádost na realizaci stavby vodovodu Brunšov. V průběhu letních prázdnin se uskuteční výběrové řízení na zhotovitele stavby a počátkem podzimu by se stavba mohla začít realizovat. Jedná se o vodovod o celkové délce 1 444 metrů, který se napojuje na již existující vodovodní řad v ulici Květoslava Mašity u Krijcosu a pokračuje po celé oblasti Brunšova. Celkové rozpočtové náklady na stavbu jsou cca 10 milionů, výše ceny však vzejde z výběrového řízení. Součástí stavby budou i veřejné části vodovodních přípojek, na které jsme již získali územní souhlas od Stavebního úřadu v Dobřichovicích.

Vodovod a kanalizace na Benátkách

Děkujeme všem občanům lokality Na Benátkách za velmi rychlou reakci ohledně umístění jejich vodovodních a kanalizačních přípojek. Na základě těchto obdržených souhlasů byla vypracována projektová dokumentace a v současné době se zajišťují stanoviska dotčených orgánů, aby na stavbu mohl být vydán územní souhlas. Součástí stavby vodovodu a kanalizace budou veřejné části vodovodních přípojek a kanalizační přípojky od řádu až po jímku s čerpací stanicí (včetně).

Nové výběrové řízení na stavbu bude probíhat v období letních prázdnin a na podzim předpokládáme realizaci stavby. Zde se vodovodní a kanalizační řady napojí na stávající vedení v ulici U Silnice a dvěma protlaky pod tratí bude lokalita Na Benátkách napojena.

Územní plán obce

V rámci územního plánu byl dokončen první návrh pro společné jednání. Nyní dochází k zapracování připomínek a projednávání případných úprav s dotčenými orgány včetně krajského úřadu. Následně bude tento upravený návrh zhotovitelem (projektantem) předán obci a poté bude možno zahájit veřejné projednání. Předpokládaný termín projednání bude říjen/listopad 2020.

Na zpracování územního plánu jsme již obdrželi dotaci z Ministerstva pro místní rozvoj. Při jeho zpracování je postupováno v souladu se stavebním zákonem. Více o územním plánu jsme psali ve Zpravodaji č. 1/2020.

[illegible][illegible]

☐ **žlutá popelnice 240 l na plasty**

☐ **modrá popelnice 240 l na papír**

hnědá popelnice velká 240 l na bioodpad

Nádoby na papír, plast a bio

Objednali jsme nádoby na papír, plast a bio pro ty z vás, kteří doposud nádobu na papír, plast nebo bio nemají. Dodány by měly být v průběhu měsíce června a kdo si dosud nepožádal a má ve Všenorech trvalé bydliště, může si ještě zažádat. Po dodání nádob vás bude pracovnice úřadu kontaktovat a domluvíte se na vyzvednutí či předání nádob.

K jedné nemovitosti, kde je fyzická osoba trvale hlášena, obec zapůjčuje jednu nádobu na plast, jednu nádobu na papír a jednu nádobu na bio. Bioodpad je nejtěžší složkou komunálního odpadu, která mnohdy činí více než 40 % z odpadu z domácností a často zbytečně končí na skládce nebo ve spalovně.

Mobilní rozhlas – zasílání informací o vývozu nádob na odpad

Stále je možno se registrovat do mobilního rozhlasu Všenory, prostřednictvím kterého vás informujeme o dění ve Všenorech, jako jsou např. kulturní akce, zasedání zastupitelstva, nové jízdní řády či výpadky elektřiny (zasíláme pouze občanům z lokality, kterých se výpadek elektřiny týká).

Registrujte se prosím na webových stránkách:

vsenory.mobilnirozhlas.cz nebo lze dotazník vyplnit přímo na obecním úřadě nebo v knihovně. Registrace i následné zasílání informací jsou zdarma. Vyplňte prosím všechny kolonky v re-

gistraci, protože informace se dají různě specifikovat, např. podle místa bydliště. Ty z vás, kteří mají emailovou adresu prosíme o její vyplnění, neboť do emailové komunikace se vejde více informací včetně příloh. Prostřednictvím SMS zpráv budou zasílány převážně zprávy z oblasti hrozícího nebezpečí.

Nadále již nebudou mobilním rozhlasem zasílány pravidelné informace o tom, jaký druh odpadu se odváží, abychom Vám zbytečně neplnili mailové schránky. Svoz probíhá dle svozového kalendáře, který byl roznášen do schránek a zveřejněn ve Zpravodaji č. 1/2020. Kalendář je též zveřejněn na stránkách obce v sekci Odpady.

Kovy nepatří do kontejnerů na plasty

Kovy patří do šedých kontejnerů rozmístěných po obci nebo na sběrné místo U Kovárny. Upozornění je zde kvůli článku, jenž vyšel na zpravodajském serveru Novinky.cz dne 27. 5. 2020 s touto informací:

„Kovy bude možné vyhodit do kontejneru na plasty a tyto materiály potom půjde v dotřídovací lince snadno oddělit,“ řekl Právu Ondřej Charvát z tiskového oddělení ministerstva životního prostředí.

Rádi bychom upozornili občany, že v obci Všenory tento typ třídění není možný, protože svozová firma obsluhující naši obec nedisponuje dotřídovací linkou tohoto typu.

Popelnice bez známky na rok 2020 nebudou od července vyváženy

Žádáme všechny, kteří si dosud nevyzvedli známky za zaplacenou velikost popelnice, aby si je vyzvedli v úředních hodinách na obecním úřadě. Po předchozí domluvě je vyzvednutí možné i mimo úřední hodiny.

Občanům, kteří za popelnice zaplatili bankovním převodem, jsme známky zasílali doporučenou poštou na adresu trvalého bydliště, ale mnozí z vás jste si zásluku na poště nevyzvedli. Proto upřednostňujeme osobní vyzvednutí.

Poplatek se platí za nemovitost a za velikost nádoby, jakou si pro danou nemovitost na základě počtu lidí v ní žijících zvolíte. Kolik nádob zaplatíte, tolik jich budete mít. K zaplacené velikosti nádoby obdržíte odpovídající nálepku na daný kalendářní rok.

■ Odpady – nádoby

Popelnice objem do 120 litrů	1 440 Kč
Popelnice objem do 240 litrů	2 880 Kč
Kontejner objem 1 100 litrů	13 200 Kč (určeno pro SVJ)
Svoz pro rekreační objekty	1 000 Kč
Variabilní symbol pro nemovitost s nádobou	
	500 + číslo popisné (např. 500413)
Variabilní symbol pro rekreační objekty	
	501 + číslo evidenční (např. 501413)

Na účet obce: 0389513399/0800.

Platba je možná též v hotovosti nebo platební kartou.

■ Poplatek za psa

- a) za jednoho psa 300 Kč VS 100 + číslo popisné
- b) za každého dalšího psa téhož držitele 450 Kč VS 101 + číslo popisné
- c) za psa, jehož držitelem je osoba starší 65 let 200 Kč VS 165 + číslo popisné
- d) za každého dalšího psa téhož držitele, kterým je osoba starší 65 let 300 Kč VS 1651 + číslo popisné

Od poplatku ze psů je osvobozen držitel psa, kterým je osoba nevidomá, osoba, která je považována za závislou na pomoci jiné fyzické osoby podle zákona upravujícího sociální služby, osoba, která je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P, osoba provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob, osoba provozující útulek pro zvířata nebo osoba, které stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis.

■ Výše poplatku za psy trvale označené elektronickým čipem a přihlášené do evidence psů obce Všenory:

- a) za prvního čipovaného psa 150 Kč VS 200 + číslo popisné
- b) za každého dalšího čipovaného psa 300 Kč VS 201 + číslo popisné
- c) za prvního čipovaného psa, jehož držitelem je osoba nad 65 let 100 Kč VS 265 + číslo popisné
- d) za každého dalšího psa, jehož držitelem je osoba nad 65 let 200 Kč VS 2651 + číslo popisné

Na účet obce: 0389513399/0800.

Platba je možná též v hotovosti nebo platební kartou.

Zamyšlení nad odpady

Někteří z Vás nám telefonují nebo píší, že se okolo sběrných míst i jinde po obci hromadí odpad a žádají nás o nápravu.

Pravděpodobně není všem známo, že se od letošního roku zpřísnily podmínky pro ukládání komunálního odpadu. S tím došlo zároveň i ke zdražení svozu a skládkování.

Velmi nás mrzí, že toto opatření se nese-
tkalo s úspěchem. Došlo k poškození jedno-
ho z kontejnerů (viz foto). Opravy kontejne-
rů jsou nákladné a často zbytečné.

Od ledna se změnila poplatky z platby
za osobu/nemovitost na platbu za číslo po-
pisné/evidenční a velikost vybrané nádoby.
Máte možnost zvolit si velikost dle potřeby
vaší domácnosti.

▲ Zničený zámek kontejneru z lokality u hřbitova

Obec proto přistoupila ke změně odpadového hospodářství a z některých míst byly odstraněny černé kontejnery na směsný komunální odpad (SKO). Sběrná hnízda byla zredukována z 16 na 15, z toho 7 míst je určeno prioritně pro chataře a občany, kteří z důvodu nedostupnosti příjezdových cest nemohou mít vlastní popelnice. Některé kontejnery v těchto lokalitách byly opatřeny zámky a klíče byly rozdány oprávněným osobám.

▲ Černá skládka u kontejnerů v Montaně.

Občanům, kteří mají v obci trvalý pobyt, byla nabídnuta možnost požádat si o zapůjčení nádob na tříděný odpad. Mnozí z Vás toho využili a nyní máte vlastní nádoby pro pohodlné a účinné třídění domovního odpadu. Protože došlo k větší poptávce, obec se rozhodla ze svého rozpočtu zakoupit další nádoby, které žadatelům zapůjčí. Proto je nepochopitelné, kolik odpadu vytříděného

Poděkování za úklid Všenor

Děkujeme všem občanům, kteří během uplynulých týdnů uklízeli na různých místech Všenory, za Zdenkou, u nádraží, v ulici Květoslava Mašity. Snad se jednou dočkáme dne, kdy se všichni lidé naučí odpadky dávat tam, kam patří, a místo úklidu nepořádku budeme mít více času na zkrášlování Všenor.

i směsného se okolo kontejnerů povaluje. V případě, že je kontejner již plný a někdo položí pytel s odpadem vedle něj, je na to pohlíženo jako na černou skládku a může být postihnuto pokutou až do výše 50 000 korun.

Ne každá rodina, která si o nádoby požádala a byly jí přiděleny, je používá. Obec

▲ Takto vypadal bioodpad ze Všenor po vysypání kontejneru na kompostárně

však za tuto službu a daný počet nádob svozové firmě platí a dochází ke zbytečnému plýtvání obecními penězi. Dalším velkým problémem je vyklízení a rekonstrukce nemovitostí. V těchto případech je majitel dané nemovitosti povinen zajistit odvoz nepotřebného nábytku nebo suti na vlastní náklady, a ne na náklady obce, tedy peněz nás všech.

Na fotografiích je vidět, jak se někteří z nás chovají ke svému okolí, tedy k nám všem ostatním. Nádobu na tříděný odpad jsou na TŘÍDĚNÝ odpad, a ne na cokoli co mám v ruce, nebo čeho se chci zbavit.

Takto „vytříděný odpad“ skončí ve většině případů na skládce za vyšší poplatky a s pokutou za následné ruční vytřídění. Není bez zajímavosti, že jedna z blízkých kompostáren odmítla přijímat kontejnery z obce Všenory. Pokud se nezačneme chovat zodpovědně, nepořádku v obci se nezbavíme.

Děkujeme všem občanům Všenor, kteří zodpovědně třídí odpad a nevytvářejí černé skládky. Tím šetří obci peníze na užitečnější výdaje, než jsou opravy kontejnerů, likvidace černých skládek a pokuty za špatně tříděný odpad.

Markéta Mulíčková

Černá skládka u všenského hřbitova

Proč se vozí tráva a větve ze zahrady do lesa?

Nad tím zůstává rozum stát. Odvážet listí, trávu a větve ze zahrady do lesa je hloupý nápad. To jistě udělá jen ten, kdo si neváží přírodu a kdo neví, kolik dřiny a času bylo třeba k tomu, aby se před dvěma lety kousek lesa na levé straně všenského hřbitova uklidil. Pracovali zde žáci místní školy s paní učitelkou Procházkovou, paní Lucií Pascu a další dobrovolníci. Naplnili celý velký kontejner shnilou trávou, nařezanými a svázanými tújemi ze zahrady, zbytky svíček a ozdob ze hřbitova a dalším odpadem. Není divu, že v lesíku před pár lety hořelo, když se házejí zbytky svíček přes plot. Malá hromádka kamení se zvětšuje o kusy betonu a dokonce říční kameny. Je to zárodek černé skládky. Chraňme si naši přírodu a dávejme odpady tam, kam patří.

Alena Sahánková

Všenorská villegiatura včera, dnes a zítra

„... chtěli jsme vyzdobit zelené vrchy altány, rozhodit v nich drobné, bílé kiosky, křehké, lesklé dekorace, které by svítily bělostí za letních večerů a odrážely se v hladinách vodních, klenuté mosty a můstky, vzdušné graciézní vily v záplavě květů a vůní, rozehrát údolí tančícím, lehkým a barevným snem, stvořit letní kouzlo japonerie, svítivé, jasné a radostné, rozprostírající se v sytém zeleni.“

Villegiatura a co to vlastně znamená

Všenory rozhodně nejsou jen typickou obcí v okolí velké Prahy, s charakteristickou historií, dobou vzniku a vývojem. To vše zde samozřejmě najdeme také, ale zároveň cosi unikátního navíc. Jedná se o výjimečně utvářené prostředí historické vilové čtvrti vystavěné pro příměstské bydlení tzv. villegiaturu, kde každý dům je sám o sobě

Ochrana architektonických a urbanistických hodnot územním plánem

originálem a odráží svébytný vkus svého stavebníka i stavitele. Všenory mají na svém kontě jedno důležité prvenství v oblasti dějin české architektury a urbanismu. Toto první místo spočívá ve výstavbě nejstarší vilové čtvrti určené pro letní bydlení Pražanů v oblasti jihovýchodně od hlavního města (obr. 1a, 1b).

▲ obr. 1a

▼ obr. 1b

Jen o málo starší byly Roztoky u Prahy, jejichž počátky sahají už před polovinu 19. století, Všenory je však následovaly vzápětí a přímo podnítily rozšíření rekreačního bydlení v údolí Berounky v souvislosti s výstavbou železniční trati. Dnes známější villegiatury – černošická a dobřichovická – se začaly rozvíjet až mnohem později na konci 19. století a to v návaznosti na pionýrský počín všenorské rodiny Nolčových.

V roce 1837 koupil český podnikatel Vincenc Noltch všenorské panství od šlechtických majitelů a přeměnil je v moderní velkostatek. Jeho syn a následovník Jan Nolč si záhy uvědomil význam rodícího se fenoménu turismu a rekreačního bydlení a právě na tuto oblast podnikání se zaměřil. Cosi z noblesního odkazu někdejších šlechtických majitelů všenorského panství v jeho počínání přetrvalo. Postavil si zámek, rodinnou hrobku a přetvořil krajinu v rozsáhlý lesopark v duchu romantických krajinářských realizací (obr. 2).

Takto zušlechtnuté prostředí však nemělo sloužit jediné rodině majitele, nýbrž četným letním hostům z řad pražských měšťanů a intelektuálů, kteří zde v půvabném zákoutí všenorského potoka hledali

▲ obr. 2

▲ obr. 3

odpočinek, a postupně si zde začali stavět svá stálá letní sídla. Samotný počátek všennorské villegiatury je spojen s výstavbou „vily Nolč“ v roce 1874, která disponovala ubytovacím zařízením a výletní restaurací (další prvenství). Zde se soustředilo čilé společenské dění, jak dokládá také rozšíření vily o divadelní a taneční sál v 80. letech 19. století. Ve Všennorech tak zásluhou Jana Nolče, poslance českého sněmu a zakládajícího člena Národního divadla, vzniklo jedno z nejstarších turistických a společenských center svého druhu v okolí Prahy, a jeho úspěch postupně inspiroval i okolní obce. Všennory stály na počátku vlny „rekreační kolonizace“ při nově zbudované železniční trati jihozápadně od Prahy podél Berounky. Proces, který probíhal prakticky nepřetržitě od 70. let 19. století do 40. let 20. století, vedl ke vzniku souvislého pásu říčních letovisek, zahrnujícího někdejší lázeňské místo Malou Chuchli, Zbraslav, Černošice, Dobříchovice a Řevnice. Z vyjmenovaných lokalit je pouze jediná – a to Zbraslav – chráněna jako památková zóna, ostatní soubory nespádají pod žádný typ plošné památkové ochrany. V tomto kontextu nabývá na významu ochrana dochovaných architektonických a urbanistických hodnot územním plánem. Tvorba územního plánu je především v kompetenci obce a jejího zastupitelstva, na jehož bedrech spočívá i hlavní tíže odpovědnosti za zachování unikátního rázu historické villegiatury.

Výstavba letních sídel a vil se v 80. letech 19. století rozvíjela směrem od zámku proti proudu Všennorského potoka po obou jeho březích, vymezených strmými svahy. Již

v roce 1880 byl z Nolčova podnětu a za jeho finanční podpory ustaven Okrašlovací spolek pro Všennory a okolí, který sdružil nejen první majitele všennorských vil, ale také řadu významných osobností, které patřily k pravidelným návštěvníkům obce. Zdejší okrašlovací spolek byl jedním z nejstarších v Čechách. Tyto spolky měly velký význam z hlediska tvorby prostředí, vytváření a uchování specifického genia loci. V době, kdy neexistovala institucionální památková péče ani jednotné stavební právo, byly garantem dodržování zastavovacích podmínek, aktivně se podílely na tvorbě regulačních plánů a na kontrole stavební produkce. Mezi zakladateli všennorského okrašlovacího spolku pod předsednictvím Jana Nolče působila řada tehdejších významných pražských osobností, například JUDr. Adolf Skopec, ředitel Pražské městské spořitelny, velkoobchodník František Brůža, jeden z prvních všennorských stavebníků a Ferdinand Vališ, pražský purkmistr. Péči a nákladem spolku vyrostly na Berounce říční lázně, tenisové kurty, stráně všennorského údolí zpřístupnily zpevněné cesty se zastaveními. Romantické parkové úpravy v okolí vily Nolč doplnila na protilehlém svahu drobná stavba vyhlídkového gloriolu. V důsledku činnosti spolku vzniklo unikátní, jednotně koncipované prostředí propojující architektonické i přírodní bohatství. Ačkoliv toto bohatství v průběhu času hodně utrpělo, přesto je v hlavních rysech zachováno a zasluhuje péči a ochranu.

Postupně, od prvního desetiletí 20. století se vývoj všennorské villegiatury přesunul do nové lokality Brunšov, která leží na hranici s dobříchovickým katastrem (obr. 3).

Také rozvoj této lokality na přelomu století přímo souvisel s aktivitou výrazných osobností (politiků, právníků, lékařů a podnikatelů včetně stavebních), tvořících specifickou komunitu vilařů, aktivně se podílejících na tvorbě a kultivaci okolního prostředí. Životní styl těchto letních hostů byl bohatý na společenský život a sportovní vyžití. Dalo by se říci, že majitelé zdejších vil byli nejen průkopníci víkendové rekreace a rekreačních sportů (plavání, tenis, cyklistika), ale především moderní architektury a moderního stylu víkendového bydlení. Stavby, které zde realizovali, patří bezpochyby mezi to nejlepší z dobové stavební produkce (obr. 4, 5, 6).

▲ obr. 4

▼ obr. 5

▲ obr. 6

▲ obr. 7

Typ příměstské vily na venkově v uzavřené zahradě, jako privátního luxusního útočiště jedné rodiny a jejích hostů, se vyvinul v 18. století a v průběhu 19. století. Vycházel z prototypu italské renesanční vily. V důsledku průmyslového a technického pokroku bohatly také vyšší střední sociální vrstvy (měšťanstvo, intelektuálové) a stavba privátní vily se pro ně stávala dostupná. Proces urychlila výstavba železniční sítě a módní vlna pobytu v přírodě a na venkově. Výstavba pražských předměstí s činžovními domy ukončila bydlení v tradičním měšťanském domě. Rozvoj individuálního rodinného bydlení se přesunul do příměstských lokalit a na venkov, až mnohem později do zahradních vilových čtvrtí v rámci velké Prahy.

Vily, které zde postavili, se vyznačují vytříbeným vkusem, noblesou a citlivým propojením s okolní přírodou. Společenské postavení a jmění všennorských rezidentů a majitelů vil šlo ruku v ruce se solidností, kvalitou použitých materiálů a zpracování, pečlivým výběrem projektanta a vůbec se zodpovědným až altruistickým přístupem k okolí. Majitelé pozemků si mohli najmout renomované architekty a stavitele, kteří zde, na sklonku období historismu a v době nástupu eklektismu a moderny, mohli vytvořit originální stavby nespoutané slohovým kánonem. Vznikla zde řada realizací, které mají významné místo v dějinách české moderní architektury právě z hlediska hledání formy rodinného domu. Tyto nespochybnitelné hodnoty je třeba zachovat pro budoucí generace. Nejedná se ale zdaleka jen o pasivní ochranu dochovaných struktur, staveb a regulací. Jde o přenesení těchto principů architektonické a krajinné tvorby do současné produkce. Musíme pojmenovat charakteristické znaky všennorské villegiatury, vcítit se do principů stavění našich předků, kteří zde vytvořili tak výsostně kultivované prostředí, abychom mohli navázat podobně kultivovanou tvorbou – rodinných domů. V popředí našeho zájmu budou stát pojmy, jako je zdravý rodinný životní styl, exkluzivita prostředí, vytříbená vilová architektura v rozlehlých zahradách, individuální bydlení, rozmanitost forem, hledání ideální

formy rodinného domu, tradiční materiály, kvalitní umělecké řemeslo, zahradní tvorba, krajinná tvorba, vzdušnost, pestrost, elegance a styl, noblesa, vytříbený individuál-

▲ obr. 8

Hledal se ideální typ venkovského domu, který by souzněl s přírodou. Na slohové vzory klasicismu a neorenesance přenesené z městského prostředí byl přidán módní dřevěný vyřezávaný dekor (štíty, střechy, verandy) odvozený z venkovského alpského domu, horské usedlosti, a tento styl oblíbený v rakouské monarchii pro venkovské rekreační domy se nazývá „švýcarský styl“ nebo také „heimatstil“. Kromě inspirace z alpského prostředí se čím dál více prosazoval v tvorbě předních českých modernistů také vliv české a moravské lidové architektury (Jan Koula, Jan Kotěra), jehož stavby najdeme i ve všennorské villegiatuře.

ní vkus, propojení s přírodou, rekreace. To jsou kvality, které stály při vzniku všennorské villegiatury, a které jsou platné i dnes. Tyto kvality je třeba přenést do územního plánování a projektování. Už z výše uvedeného je patrné, že průměrná a sériová stavební produkce vícepodlažních kubických domů (kterou ale můžeme kolem sebe dnes vidět doslova na každém kroku), maximálně využívající zastavěnou plochu, nebude pro Všennory vhodná. Vhodnou formou bude naopak experimentální rozvíjení typu individuálního rodinného domu v zahradě, a to na předem pečlivě vybraných parcelách, dotvářejících strukturu a charakter historické villegiatury ve smyslu kvalitativního, nikoli kvantitativního rozvoje.

▲ obr. 9

Slohová a typová různorodost všennorské villegiatury. Vilu si nechal v roce 1922 postavit zakladatel známého grafického závodu v Praze Jan Štenc, čelný představitel Spolku výtvarných umělců Mánes. Areál letní vily ve Všennorech je vyvážený architektonický komplex, uzavírající celoživotní dílo prof. Jana Kotěry.

▲ obr. 10

Slohová a typová různorodost všennorské villegiatury. Vila Stanislava Vávry kolaudovaná v roce 1910 nezapře inspiraci anglickým rodinným domem. Celkové zasazení v krajině je mimořádně promyšlené. Soustavu polovalbových střech kryje pálená taška, členitý reliéf domu je zdůrazněn takovými prvky, jako jsou vikýře, či arkýřové okno haly. Vilu obklopuje rozsáhlá komponovaná zahrada s výhledy a terasovitým odpočívadlem v horní části.

Genius loci a co to znamená – principy historického urbanismu

V obecném slova smyslu se jedná o ochranu a rozvíjení specifických hodnot a kvalit obce. Každé lidské sídlo má svůj neopakovatelný charakter, který je daný svébytným historickým vývojem a zahrnuje v sobě prvky hmotné i nehmotné povahy. Historická obec je tak jakousi syntézou historie, paměti, sociálních vztahů a vazeb, rodinných tradic, hmotného i nehmotného kulturního dědictví, výtvarných i přírodních prvků. Je to ale především místo pro život, které má před sebou další budoucnost a domov pro místní obyvatele. Pod pojmem historický urbanismus obce rozumíme z praktického hlediska především půdorys sídla a parcelaci, panorama, siluetu, střešní krajinu a uliční parter. Tyto jednotlivé pojmy budou vysvětleny na příkladu lokality Brunšov a příkladné péče o její dominantu, objekt bývalého Penzionátu Stejskal (domov důchodců).

■ **Půdorys sídla a jeho parcelace** – má velkou vypovídací schopnost (obr. 11, 12).

▲ obr. 11

▼ obr. 12

■ Přímou souvislost s kompozičními záměry zakladatelů, ukazuje na hustotu zástavby, rozložení a typ staveb, poměr veřejných a soukromých staveb, sociální strukturu obyvatelstva, způsob obživy, výrobu. V případě villegiatury je to založení jednotlivých rodinných vil podél několika hlavních výpadových komunikací, v návaznosti na historické jádro vsi, situování ve svazích s vyhlídkou do otevřené krajiny a na řeku (štitý otočené do údolí), říd-

▲ obr. 13

ká vilová zástavba v rozlehlých zahradách ve svazích mezi říční nivou Berounky a zalesněnými hřbetem. Nedílnou součástí péče o tento znak historického urbanismu je respektování původní historické parcelace. Zahušťování zástavby není žádoucí, reparcelace původních zahrad nevhodnějších vil není vhodná. Rozšiřování novodobé zástavby na pozemky ležící mimo pás historických vil není přípustné, a to jak směrem na louky říční nivy, tak nahoru do zalesněných pozemků ve svahu. Přípustná je v ojedinělých případech drobná nízkopodlažní zástavba pavilonového charakteru v horní části historických parcel, zapuštěná do svahu, s plochou nebo pultovou střechou splývající s terénem.

■ **Panorama – vnější obraz sídla** – souvisí s konfigurací terénu (obr. 13), přírodními krajinnými dominantami – je vnímání obrazu sídla v dálkových pohledech a průhledech, například z vyvýšených a vyhlíd-

kových míst. Souvisí s výškovou a hmotovou hladinou původní zástavby, výškovou gradací stavebních dominant, například veřejných a církevních staveb, velikostí základních obytných jednotek.

Součástí péče o historické panorama je respektování původní výškové hladiny a hmoty historické zástavby, velikosti a charakteru domů, jejich umístění v krajině. V oblasti s rozvolněnou vilovou zástavbou rozptýlenou v zeleni je proto nepřipustné stavět rozměrné bytové a činžovní domy kubického objemu s plochou střechou a samozřejmě i výškové budovy – přijatelný je typ rodinné vily s nepravidelným půdorysem a členitým obrysem, výjimečně činžovní vily s několika menšími bytovými jednotkami.

■ **Střešní krajina** – je výrazným urbanistickým fenoménem. V údolí všensorského potoka převažuje členitý reliéf sedlových a mansardových střech s taškovou keramickou nebo plechovou krytinou (obr. 14).

▼ obr. 14

U náročnějších vil se jedná i o složité průniky střešních ploch, pročleněných vikýřů, klempířskými prvky, komínovými tělesy, tesařsky ztvárněné štíty, přesahy střešních trámů s tesařskými a klempířskými prvky. Pro slohově mladší vrstvu architektury jsou to jednoduché valbové nebo sedlové střechy s obrysově čistou plochou štítů obrácených směrem k řece do údolí.

Součástí péče je dodržování obvyklých tvarů střech a typů střešní krytiny, a to nejen na pohledově exponovaných místech. V místech, která jsou viditelná z výšky nebo v těsné blízkosti historické architektury jsou ploché střechy a novodobé střešní krytiny nepřipustné.

■ **Parter** – je ta část obce, kterou vnímá chodec ze svého horizontu, například když prochází ulicí (obr. 15).

▲ obr. 15

Je to nejen povrch komunikací, ale i oplocení, portály, vstupy do domů či obchodů, výklady, vývěsní štíty, reklamy a osvětlení. Dále jsou to všechny prvky umístěné ve veřejném prostoru, ať už je jejich účel technický či výtvarný (mostek, kašna, studna, sloup, socha, patník, lavička, schody, elektrické vedení). Nesmíme zapomenout na stromy a zahrady.

Součástí péče o historický parter villegiatury je snaha uchovat co nejvíce prvků původní vysoké vilařské kultury, reprezentativní vchody do domů, typické oplocení (železné tyčové zdobené ploty) na kamenných zidkách.

Penzionát Stejskal (dnes Domov důchodců)

Vše, co bylo výše popsáno ve snaze o postavení hodnot historického urbanismu, v sobě příkladně uchovává jedna z nejvýraznějších staveb Brunšova v takřka neporušené podobě: historickou parcelaci, panorama, střešní krajinu i parter. Jedná se o volně stojící dvoupatrovou stavbu členitého půdorysu, situovanou na mírném náhorním svahu na samé hranici všensorského katastru, přímo nad dobřichovickým nádra-

žím. Postavena byla jako výletní restaurace s pronajímáním místností v patrech pro letní ubytování. Dominantní poloha objektu nebyla náhodná, souvisela se snadným přístupem hotelových hostů od vlaku, byla vnímána jako orientační bod a cíl v krajině. Malebná polygonální věžička s dřevěným ochozem byla viditelná a rozpoznatelná zdaleka, již z příjíždějícího vlaku. Zdaleka upoutávala pozornost příchozího. Na samém sklonku prvního desetiletí dvacátého století se v zalesněných svazích rýsovala malebně členitá silueta penzionátu se subtilní věžičkou připomínající romantický hrádek. Reprezentativní stavba Penzionátu Stejskal (obr. 16, 17) z roku 1908 původně se 33 hotelovými pokoji se stala krystalizačním jádrem další zástavby, dala základ a impuls ke vzniku vilové čtvrti Brunšov. Působivá členitá vila se secesní štukovou výzdobou exteriéru i interiéru zůstala z velké části dochována v původním stavu. Za pozornost stojí ucelený soubor ozdobných dveří (místy s leptaným sklem či sádrovými supraportami), štuková dekorativní výzdoba v exteriéru i interiéru v prostoru schodiště s divčími maskarony. Námětem je pohostinnost a pohostinství: Na skleněných výplních protilehlých dveří v přízemí jsou znázorně-

ny dvě dívčí postavy, z nichž jedna přináší táč s ovocem a druhá pohár a láhev koňaku. Zcela mimořádně je zachován parter objektu. Budova je postavena na vyvýšené terase, jejíž plocha vytváří vstupní platformu a předprostor reprezentativně pojaté fasády. Vysoká opěrná tarasová stěna je vyzděna z bílých struskocementových cihel, oplocení je tvořeno ozdobným kovaným zábradlím s provedeným tvarem mezi opěrnými pilířky (oboje je typickým prvkem).

V hlavním průčelí vyniká veranda se zděným kuželkovým zábradlím balkonu (balkony či dokonce rozlehlé pobytové terasy jsou typickým místním prvkem). Fasády zdobí vpadlá obdélná pole s rytým secesním ornamentem (místy opatřeným polychromií) a štukovým dekorem v podobě festonů či dívčích maskaronů (podobný motiv se nalézá i v interiéru). Hladký vápenný štuk průčelí doplňuje místy drásaná a hrubá omítka, což je dobově typický prvek. Původní okna byla dřevěná, dvojí, ven i dovnitř otvíratelná. Dojem malebnosti a pitoresknosti umocňuje mansardová střecha pročleněná vikýři s výrazným přesahem zhlaví vaznic krovu. Dvorní prostory obklopující objekt přirozeně přechází v lesní pozemek, takže se zdá, jakoby stavba byla lesem pohlčena.

Kompozičním záměrem stavitelů Penzionátu Stejskal bylo postavit hmotovou a výškovou dominantu vévodící svému okolí, zdaleka viditelnou, vyzdvíženou na podestě, s členitým obrysem zakončeným věží. Dojem hmotové i výškové gradace nesmí být porušen žádnou hmotnou přístavbou, která by rušila tuto kompozici stavby.

Kateřina Samojská

◀ obr. 16

▼ obr. 17

Všenorská knihovna a Informační centrum Berounka

VŠENORSKÉ MUZEUM
MARINY CVĚTAJEVOVÉ

Pondělí: 8:00–11:00 13:30–18:00

Středa: 13:30–18:00

Sobota: 9:00–12:00

Katalog knihovny: katalog.vsenory.cz

knihovna@vsenory.cz

tel. 607 263 700

Co se dělo ve Všenorské knihovně v době karantény

S uzavřením veřejných knihoven z důvodu koronaviru nezůstala Všenorská knihovna opuštěna. Tuto dobu jsme využili podobně jako v ostatních knihovnách pro činnosti, které nelze za plného provozu uskutečnit. V našem případě to byla obsahová prověrka knihovního fondu spojená s novým uspořádáním fondu.

V souvislosti s plánovaným umístěním Pošty Partner do budovy obecního úřadu bylo nutné vytvořit v prostorách knihovny místo pro expozici Všenorského muzea Mariny Cvětajevoové včetně sbírek historických předmětů a dokumentů vztahujících se k naší obci a regionu, což se podařilo, byť samotná expozice muzea v době uzávěrky zpravodaje ještě není dokončena.

A byla to pěkná „fuška“. Celkem jsme i s pomocí místních dobrovolníků odpracovali během karantény více než 370 hodin. Nezbytná byla obsahová prověrka, původně plánovaná na léto, ale koronavirus vše urychlil. Vyřazení knih na základě obsahové prověrky napomohlo nejen ke zkvalitnění knihovního fondu, ale rovněž k získání potřebného prostoru pro expozici muzea. Vyřazovaly se knihy, které již nesplňují požadovaná kritéria pro náš knihovní fond. Bylo vyřazeno 2 700 knih z původního knihovního fondu o 17 000 svazků.

▲ Nově uspořádané dětské oddělení knihovny

Knihy byly nabídnuty knihovnám prostřednictvím knihovnické akviziční konference. Zájem o naše odborné knihy byl značný, požadavky knihoven byly postupně vyřizovány. Od začátku června byly všechny zbývající knihy nabízeny ve volném výběru našim čtenářům a dalším zájemcům (za symbolickou částku 3–5 Kč) v otevíracích hodinách knihovny.

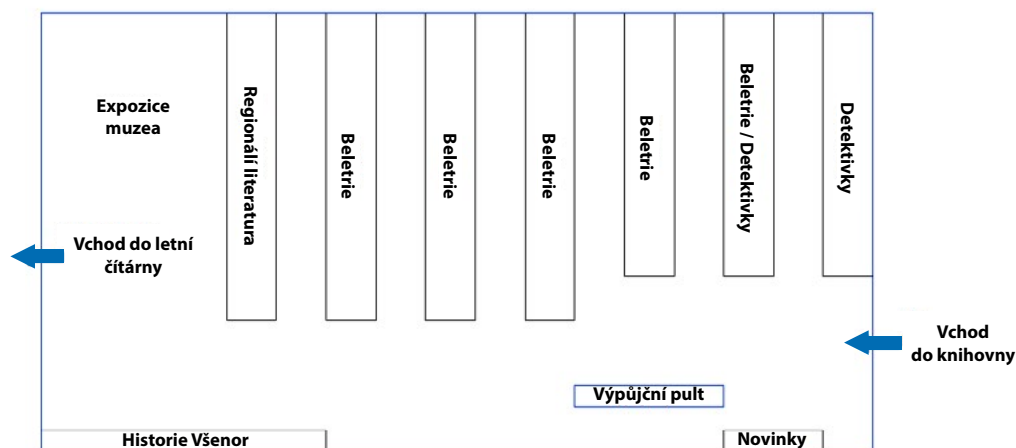
Další akcí bylo posouvání regálů. Postupně se posouvaly všechny velké regály v hlavním prostoru knihovny o 10 cm tak, aby se v závěru získalo 50 cm, o které se rozšířilo místo pro muzeum. Před posunutím se však musel každý kolos vystěhovat, aby se dal posunout. Jeden z velkých regálů, složený ze šesti dílů, byl rozmontován a jednotlivé díly nahradily nekvalitní regály v dětském oddělení. Přemísťovaly se i knihy v dětském oddělení.

Lze říci, že každá jednotlivá kniha umístěná v hlavní místnosti knihovny a značná část knih v dětském oddělení prošla během prověrky a stěhování našima rukama. Regály byly vyčištěny od prachu a špíny, stejně tak knihy. Nové uspořádání knih v knihovně je uvedeno v přiloženém nákresu.

Velmi oblíbený regál s novinkami byl částečně zmenšen a přesunut blíže ke vchodu do knihovny. Mnoho cestopisů, životopisů slavných osobností či historických knih bylo rozřazeno abecedně do beletrie, tak aby byly čtenářům více na očích.

▲ Prázdné regály jsou připraveny k odstěhování

V původní čítárně je nadále veškerá literatura pro děti a mládež – v nižších policích pro mladší děti, ve vyšších pro starší, tak aby knihy byly pokud možno dobře dostupné. Jsou zde také knihy o přírodě, o sportu, oblíbené encyklopedie. Do nejvyšších polic zdejších regálů byly umístěny knihy určené spíše pro rodiče dětí – odborné knihy o výchově, náměty na tvoření s dětmi. Oblíbené komiksy mají nyní již vyčleněny dvě samostatné police a v regále pro novinky najdete skvělé nové knihy!

Všenorské muzeum Mariny Cvětajevové je od roku 2018 členem Asociace muzeí a galerií ČR. Jeho umístění v místnosti bývalého Infocentra na obecním úřadě bylo navrženo a realizováno ředitelem Centra moderního umění DOX, Leošem Válkou, který připravuje také návrh současné nové expozice v prostorách knihovny. Věříme, že začleněním expozice do knihovny dojde k jejímu většímu zviditelnění pro naše čtenáře i občany.

Poděkování patří vedení obce za podporu tohoto řešení, všem, kteří pomohli při stěhování regálů, pánům: Milanovi Sahánkovi, místostarostovi Romanovi Štěrbovi, Danovi Černému a Stanislavu Kostihovi. S přemístěním tisíců knih nám ve svém volném čase pomohly paní Alena Pražská a Markéta Šindelářová. Velký dík patří také panu Františkovi Vejvodovi, který nám zdarma vymaloval prostor pro expozici muzea. V rámci rozšíření naší nabídky pro čtenáře nově vzniká za knihovnou na dvorku letní čítárna s dětským koutkem, která umožní posezení návštěvníkům knihovny i muzea ve venkovním prostředí. Zde mohou probíhat veřejná čtení, diskuze nad knihami a jiné akce. Věříme, že budete s novým uspořádáním knihovny spokojeni. Těšíme se na Vás.

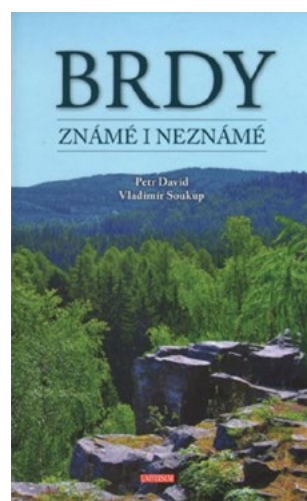
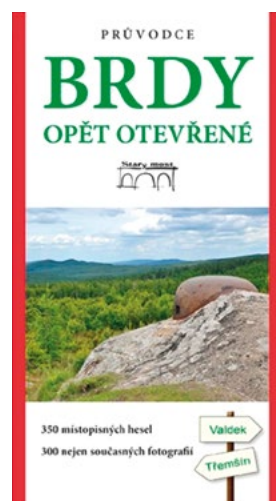
Alena Sahánková, Jana Müllerová, Eliška Reitspiesová

Se Všenorskou knihovnou na výlet

Vzhledem k omezení zahraniční dovolené v letošním létě je pro naše čtenáře připravena nabídka publikací přinášejících tipy na pěkné výlety do blízkých i vzdálenějších míst našeho regionu. Najdete zde například:

HAJŠMAN, Jan. Brdy opět otevřené: Průvodce. Most: Starý Most, 2015.

Průvodce po desetiletí uzavřené oblasti Brd obsahuje 350 místopisných hesel a více než 300 historických i současných fotografií. Nový lexikon přináší základní informace o zajímavých místech, přírodních památkách, historických stavbách a zbytcích původního osídlení brdského pohoří a poslouží jako nezbytný doplněk při objevitelských cestách po dosud přísně zapovězeném území.

SOUKUP, Vladimír a Petr DAVID.

Brdy známé i neznámé. Praha: Knižní klub, 2016.

Publikace je věnovaná památkám, přírodě a historii Brd, nejvyššího českého vnitrozemského pohoří, jež se v roce 2016 znovu otevřelo pro veřejnost. Oblast Brd je v knížce rozdělena na jednotlivé lokality (Mníšecko, Dobříšsko, Příbramsko atd.). Text spolu s barevnými fotografiemi připomíná zdejší zajímavá města a obce, církev a historické památky, pověsti a vyprávění, která jsou s turisticky atraktivním regionem spjatá. V závěru přináší přehled značených turistických tras a tipy na nejhezčí výlety půvabnou přírodou.

Výzva pro rodiče

V rámci probíhající rozsáhlé rekonstrukce Všenorské knihovny a Muzea Mariny Cvětajevové připravujeme také oživení zadního dvorku za obecním úřadem, který bude přístupný z knihovny jako letní čítárna. Mělo by zde vzniknout posezení poskytující v teplých letních dnech stinné zákoutí malým i velkým čtenářům.

Pokud byste měli doma nějakou nepotřebnou, přesto však zachovalou venkovní hračku či dětský nábytek, které byste věnovali naší knihovně, prosíme napište nám na mail knihovny knihovna@vsenory.cz, abychom se domluvili, zda pro Vás dar najdeme uplatnění (prostor je poměrně malý).

Moc děkujeme!

◀ *Otakárek ovocný u nás za sezónu udělá dvě generace. Létající motýly tak můžeme pozorovat ve dvou obdobích (duben – červen, červenec – září).*

tento motýl dokáže využít teplejší klimatické období a pomalu a jistě se šíří z posledních oblastí svého výskytu do okolí. Jedno z takových tzv. refugií, kde dlouhodobě přežívá, je území CHKO Český Kras. Pro dobrého letce, jakým je otakárek ovocný, tak není problém zaletět si z Krasu i k nám do Všenor. Anebo tu i zůstat – podle toho, jak se mu tady bude líbit.

Co tedy můžeme udělat pro motýly na našich zahradách? Je to vlastně docela jednoduché: vyvarujme se jakýchkoliv chemických postřiků: insekticidy, herbicidy, fungicidy a všechny další jedy jsou a vždy budou nebezpečné i pro živočichy (nebo i rostliny) na které nejsou cíleny. Jed je jed a i roky používané „bezpečné“ a „testované“ prostředky jako např. Roundup se v posledních letech ukazují jako velice nebezpečné pro hmyz, obojživelníky a v neposlední řadě i pro člověka. Pokud se vám tedy podaří na zahrádce hospodařit bez chemie, ochráníte tím i svoje vlastní zdraví. Máte-li už takovou zahrádku a rádi kutíte, můžete motýlům vyrobiť malé pítka s kameny, kde se budou

Otakárek ovocný

Otakárek ovocný (*Iphiclides podalirius*) je ikonické zvíře. S rozpětím křídel až 7 cm se řadí k našim největším denním motýlům a překrásným zbarvením si nezadá ani se známými tropickými druhy. A přitom tuto motýlí vzácnost můžeme pozorovat i u nás, ve Všenorech!

Otakárek ovocný je teplomilný motýl, který obývá především jižní Evropu, severní hranice výskytu pak prochází Polskem a Německem, na západě je přirozenou hranicí rozšíření Atlantik, na východě se dá pozorovat až v daleké Číně. U nás se vyskytoval tradičně v nížinách, obývá především osluněná místa s dostatkem hloubů, trnek a ovocných stromů, na kterých

se živí jeho housenky. Má rád skalní stepi a lesostepi, staré lomy i zarostlé zahrady a stráně, kde je dostatek živných rostlin, ale které nejsou zarostlé natolik, aby byly keře zastíněny vzrostlými stromy.

Takových míst je ale v naší krajině málo, a tak je otakárek ovocný od 2. světové války na ústupu. S radikální změnou zemědělského hospodaření – s rozoráním mezí, scelováním polí a intenzifikací zemědělství, které dnes používá celou řadu postřiků proti hmyzu – je současná zemědělská krajina pro motýly jen těžko obyvatelná. Z otakárka ovocného se tak stal ohrožený, zákonem chráněný druh. Řada dalších motýlích druhů je na tom ale ještě hůře. Z celkem 161 druhů denních motýlů u nás od 50. let už 19 druhů vyhynulo, dalších 88 druhů je vyhnutím ohroženo. A situace se bohužel stále zhoršuje.

V případech otakárka ovocného ale v posledních letech svítla ještě trocha naděje. V průběhu poslední dekády to vypadá, že

moci ve vedrech napít, postavit jim krmítko s ovocem nebo sladkou šťávou a malý domek, sloužící jako úkryt při nepříznivém počasí.

Ale zdaleka nejdůležitější je, aby zahrada poskytovala motýlům dostatek přirozené potravy. Na naší zahradě jsou záhonky rozkvetlých levandulí motýly doslova obsypané, to ale zdaleka nestačí. Každý motýlí druh potřebuje jiné živné rostliny a ty se také mění v průběhu letní sezóny. A tak je nejlepší dát motýlům co nejvíce na výběr: ponechat část zahrady formou rozkvetlé loučky, kde si každý motýl, včela nebo čmelák najde tu svou oblíbenou kytku. Odměnou za vaši snahu vám bude pohled na krásnou, pestrou zahradu, kde to žije, a dobrý pocit z toho, že jste udělali něco pěkného pro naše „motýle“. A pak zcela jistě přiletí i on, motýlí šampion.

Tereza Mináriková, tereza@minarik.net
Foto Ondřej Prosický

Vila Marie

V horní části všenorského údolí nad vilou Boženkou vznikly už jen dvě výstavné vily. První z nich je vila Marie čp. 73, dnes čp. 291, která byla postavena za skalním výběžkem proti vile Boženka. Zde se údolí začíná opět rozšiřovat. V kontextu Všenor i blízkého Brunšova se jedná o mimořádně kvalitní architekturu ve stylu „české renesance“.

Na rozdíl od většiny novorenesančních staveb, které hledaly inspiraci v italské renesanci, se architekt Antonín Wiehl rozhodl vytvořit styl využívající prvků českých renesančních staveb. Charakteristickými

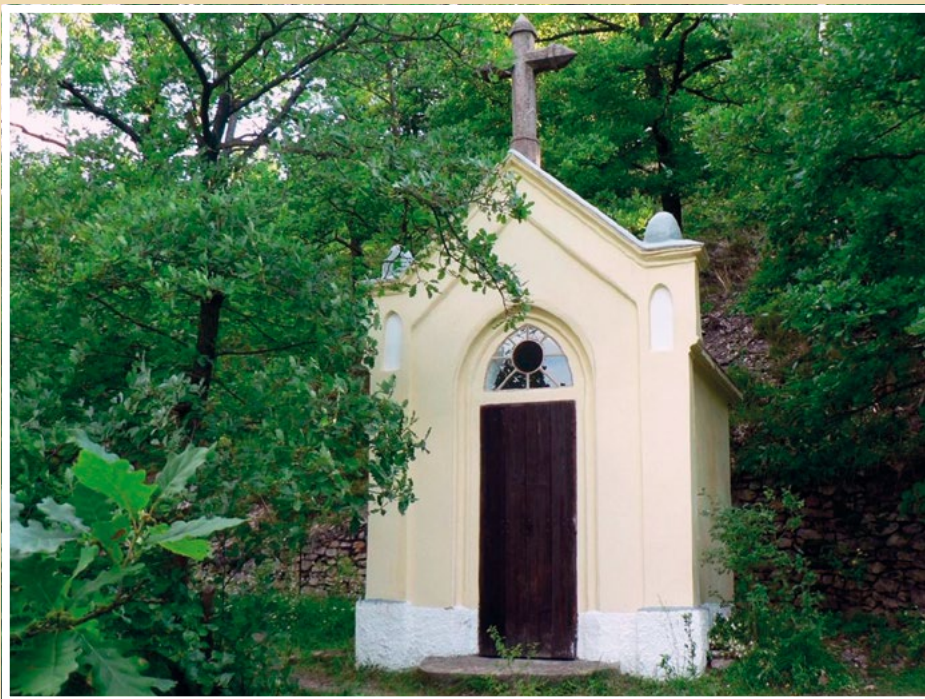
znaky je především tvar štítů a sgrafitová výzdoba fasád. Nejvýznamnější stavbou v tomto stylu je stavba určená původně pro Staroměstskou vodárnu u Karlova mostu v Praze. Dnes je v této budově, vyzdobené nejlepšími umělci své doby, muzeum B. Smetany. Tato stavba byla zřejmě inspirací pro všenorskou vilu Marii.

Vila Marie byla postavena pro manžele ing. Leopolda Šmilauera a jeho ženu Ludmilu rozenou Skopcovou. Ing. Šmilauer zhotovil předběžný náčrt vily, který přepracoval karlínský arch. Bohumír Štěrbá. Stavbu zřejmě prováděl místní stavitel Jan Tůma. Stavba byla zahájena v srpnu 1900 a v červenci následujícího roku byla již kolaudována. Tempo stavby tedy bylo i na tehdejší dobu velmi vysoké.

Vila je postavena na rovné zahradě nad potokem pod příkrým svahem. Mohutná hmota vily je tvořena dvěma křídly s novorenesančními volutovými štíty. Křídla jsou spojena středním traktem s lodží. Na jižním rohu vily jsou sluneční hodiny. Na severní straně je v erbu písmeno S, symbol rodiny Skopcových. Horní část severního křídla je zdobena sgrafity. Vnitřní dispozice vily je architektonicky střídma. Je zde 6 samostatných bytů. Horní byty v obou křídlech jsou v mansardách. Třípodlažní vila nemá vnitřní schodiště. Přístup k jednotlivým bytům je vyřešen venkovním schodištěm využívajícím prudký svah za domem.

Ve stráni vysoko nad vilou byla ještě před stavbou vily vybudována malá novogotická kaplička Panny Marie. Kapličku vysvětil mokropeský farář na mariánský svátek dne 8. 12. 1881. Je to drobná zděná stavba se ští-

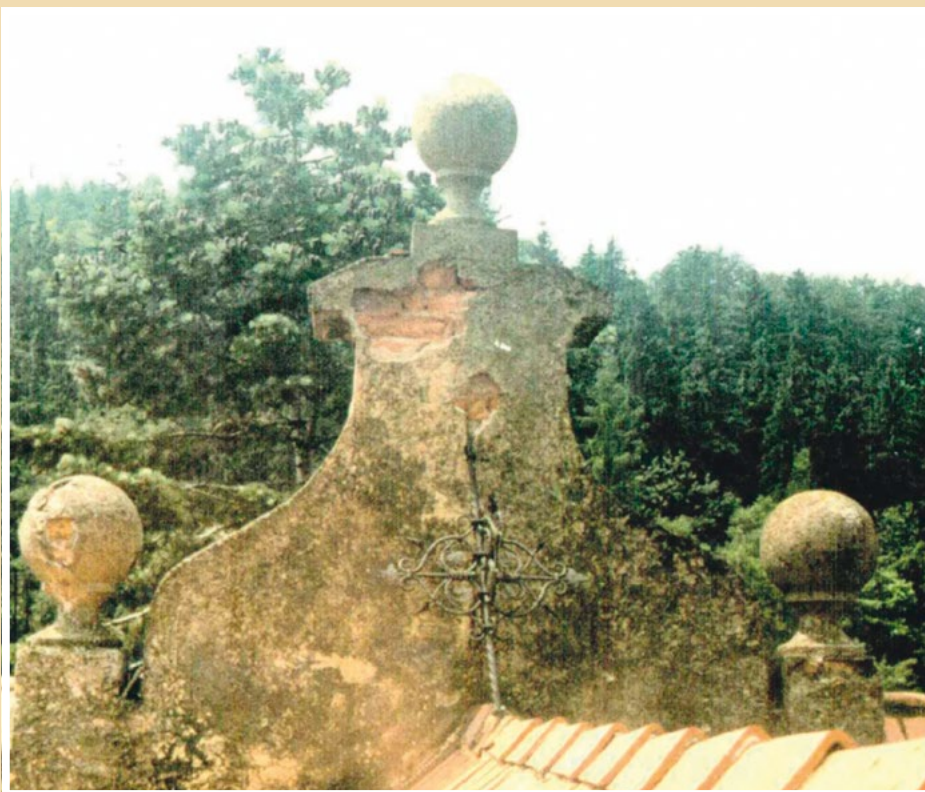

tem obráceným do údolí. Nad vchodem je mramorový kříž. Kaplička byla vykradena po roce 1989 a nyní je bez vnitřního mobiliáře.

Historie vily začíná vlastně řadu let před její stavbou. V roce 1875 onemocněla Marie Skopcová, manželka JUDr. Adolfa Skopce, ředitele Pražské městské záložny. Lékař jí doporučil zotavenou na venkově. Všenory se v té době již stávaly oblíbeným a díky železnici i snadno dostupným letoviskem. JUDr. Skopec tedy najal letní byt v domě

„U císařů“ (dnešní čp. 293), který stojí u cesty na Jíloviště a na levém břehu potoka. Aby vylepšil okolí svého letního bytu, najal JUDr. Skopec pozemek u potoka a založil zde okrasnou a ovocnou zahrádku. Protějščí přilehlý pozemek patřil sedlákům z Horních Mokropes. Prudký svah byl porostlý břízami a habry. Na několika místech tam byly malé lomy na kámen. V roce 1880 se podařilo pozemky odkoupit a na stráni byly založeny cestičky a vysazena modřínová alej.

Následovala stavba kapličky a založení ozdobné zahrady na bývalé pastvině nad potokem. Aby udělal radost své ženě narozené v Mělníku, vznikla v blízkosti kapličky malá vinice. Ukázalo se však, že místo je pro pěstování vína nevhodné.

JUDr. Skopec v roce 1896 zemřel a zůstaly po něm zkultivované pozemky. Ve Všenorech trvala poptávka po letních bytech a tak bylo rozhodnuto pozemky využít pro stavbu nájemní vily. Jméno vila dostala po Marii Skopcové, rozené Valentové, která zemřela v roce 1907. Byty ve vile byly hned po stavbě pronajímány. Ze známějších hostů je třeba zmínit hudebního skladatele Karla Kovařovice a Ing. Vladimíra Lista, profesora pražské techniky a autora prvního projektu pražského metra.

Po dobu první republiky a dále do roku 1951 byla vila v majetku Ing. Leopolda Šmilauera. Po jeho smrti se majitelem vily a pozemků staly jeho děti MUDr. Ludmila provdaná Seemanová, Prof. Vladimír Šmilauer

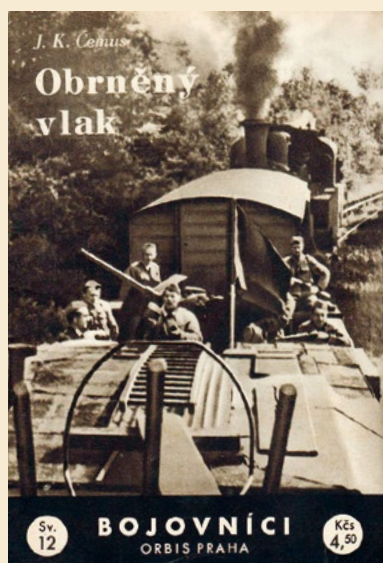
a Ing. Adolf Šmilauer. Po roce 1948 byly 4 byty přiděleny dekretem MNV místním občanům. Vila zůstala v majetku sourozenců Šmilauerových, kteří užívali zbylé prostory jako letní byt. Pro nedostatek finančních prostředků se stav vily podstatně zhoršil. Po roce 1989 spolumajitelé vilu postupně renovovali. Opravovaly se fasády, hydroizolace, vodovod, kanalizace a elektroinstalace. V současné době je vila Marie využívána jako bytový dům trvale obydlený zčásti nájemníky a zčásti majiteli, kteří rádi využívají této rodinné usedlosti.

Martin Lehovec

2 x 75

Výročí konce druhé světové války si u nás v obci nejspíš spojíme se jménem **KVĚTOSLAVA MAŠITY**, jehož smrt v květnovém povstání roku 1945 připomíná pomník na Burze. Před několika lety jsme ve zpravodaji informovali, že jeho jméno je uvedeno i na pomníku ve Velké Chuchli, tedy v místě, kde padl. Chuchelská radnice celý pomník nedávno zrenovovala a při té příležitosti opravila i chybnou záměnu písmen právě v Mašitově jménu.

Druhé jméno většině z nás asi mnoho neřekne. **JAN KAREL ČEMUS** (1895–1969) je rodák z Horních Mokropes a jeho otcem byl tehdejší místní řídící učitel Jan Čemus. Byl všestranně nadaný, elektrotechnický inženýr, překladatel z angličtiny, francouzštiny, němčiny a italštiny, grafik, skladatel drobných klavírních skladeb uváděných v rozhlasu. Byl ale především nesmírně plodným spisovatelem. S jeho jménem vycházely od dvacátých do čtyřicátých let knihy odborné zaměřené na elektrotechniku a motorismus i knihy popularizující techniku obecně. Věhlasu dosáhl dlouhou řadou dobrodružných a detektivních povídek a románů, které byly tehdy velmi populární především mezi chlapeckými čtenáři. Po roce 1945 to bylo i několik knih s tematikou války a květnového povstání. Dodnes se s jeho tvorbou můžeme setkat v antikvariátech a některé z jeho publikací najdeme také ve Všenorské knihovně včetně knížky *Obrněný vlak*.

Vladislav Veselý

Školní úvodník

Když se škola přesunula domů

Před začátkem psaní tohoto úvodníku se mi hlavou honilo mnoho myšlenek a vět, kterými bych vás, všechny čtenáře, ráda oslovila. Samozřejmě se týkaly této zvláštní doby, kdy se škola přesunula domů.

Nakonec se hesla, ze kterých se mozaika současného vzdělávání u nás ve škole dá poskládat, zdají být výmluvnější než dlouhé věty:

Na úvod:

- Heslo, které je každodenně s námi: To budeme řešit, až to nastane.

Děti:

- Co má smysl? Co na to děti?
- Nemají to jednoduché. Odlišné podmínky, odlišná podpora. Půjčujeme domů techniku dětem.
- Kolik čeho? Učivo základní a nadstavbové. Důraz klademe na základní předměty. Zodpovědnost za učení se doma.
- Podporujeme děti, netlačíme, nevyhrožujeme, individualizujeme přístup.
- Hodnotíme podporujícím způsobem bez známek. Kde začíná a končí „moc známek“? K čemu nám vlastně slouží známky?
- Jak se projeví odloučenost dětí od kolektivu? Socializace.
- Nenecháme žádné dítě „spící“ a bez kontaktu. V kontaktu jsme se všemi.

Škola

- Vážím si všech našich zaměstnanců – všichni dělají, co mohou.
- Velký skok v digikompetencích, o kterém se nám dříve ani nezdálo – od školky a nepedagogů po školu a kuchyň. Školka natáčí dětem videa!
- Pro pedagogy, i když by se to nezasevěčenému mohlo zdát, „je toho více, než bývá obvykle“.
- Hodně diskutujeme o smyslu učení, hodnocení dětí, individualizaci, přístupu k dětem.
- Zjišťujeme, co si necháme ze „školy doma“ pro „školu ve škole“? Na čem budeme dál stavět, co už nepustíme.

Doma, domů:

- Jak to vlastně všechno doma zvládají? Obdiv před rodiči, ze kterých se stali učitelé, družinářky, vedoucí zájmových kroužků, kuchářů ... a k tomu jsou ještě také pracující.
- Pro rodiny nejednoduchá situace. Podpora v nesnázích.
- Velké ocenění vzájemné partnerské komunikace rodičů a školy.
- Velké díky za slova podpory, která nám z domova posíláte!

A závěr?

- Patříme k sobě, jsme ve vzájemném kontaktu – škola, rodiče, děti.
- Díky za snadnou domluvu o opatřeních se zřizovatelem.
- Díky za vstřícné pozitivní a povzbuzující jednání i v případech, kdy domluva není snadná, oceňuji, že se mezi žádnou stranu (Ž – U – R – obec) nevloudila kritika ani útočné jednání.

Rozloučení:

- Rodiče a milí žáci, udržujme dobrou náladu, podporujme se navzájem, držme si palce.
- Těšíme na vás!

Za celou školu posílám pozdravy k vám domů,

Renáta Bartoníčková

Začít spolu v naší mateřince

MŠ Všenory plánuje zahájit od příštího školního roku 2020/2021 vzdělávací program Začít spolu. Pedagogové jsou již průběžně proškolení a seznamováni s hlavními principy tohoto vzdělávání. Zavedením programu jde o zkvalitnění výuky, jehož budeme dosahovat pomocí smysluplného obsahu učení, obohaceného a více podnětného prostředí, kde děti budou při činnosti či hraní rozvíjet všechny své schopnosti, dovednosti a znalosti. Děti se budou učit přemýšlet v souvislostech. Zapojení rodičů do programu bude vítáno, mohou více spolupracovat s MŠ.

Začít spolu

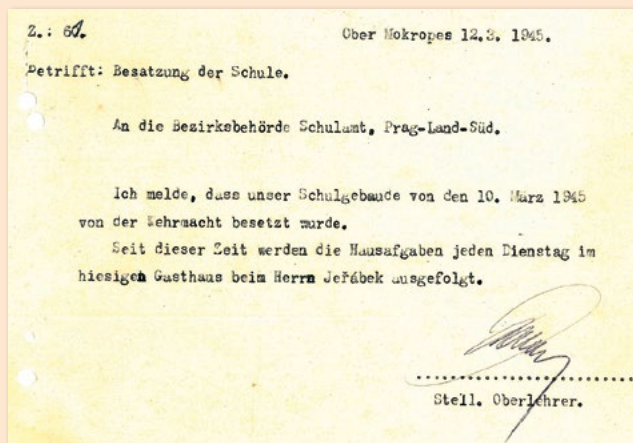
Z dějin školy: Konec války před 75 lety

Necelé dva měsíce před koncem války hlásí řídící hornomokropeské školy svým okresním nadřízeným, že budova školy je obsazena německým vojskem. Komunikace musela být vedena v němčině.

Nezapomněl poznamenat, že domácí úkoly se budou žákům zadávat v úterý v restauraci pana Jeřábka. Kantorská zodpovědnost na pozadí válkou zpusťšené Evropy vyznívá opravdu dojemně.

Převzato z knihy *Historický almanach školy ve Všenorech*

P. S. Válka 1945? Pandemie 2020? Domácí úkoly musí být!

Kácení dřevin mimo les

Všechny dřeviny (stromy, keře, dřevité liány) rostoucí mimo pozemky určené k plnění funkcí lesa jsou podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, chráněny před poškozováním a ničením (§ 7 zákona) bez ohledu na jejich druh a původ. Poškozováním dřevin je míněn zásah, který způsobí podstatné a trvalé snížení jejich ekologických a estetických funkcí nebo bezprostředně či následně vede k jejich odumření.

V tomto článku se nebudeme zabývat kácením z pěstebních důvodů, odstraňování břehových porostů, kácením na drážních a silničních pozemcích, v ochranném pásmu elektrizační a plynárenské soustavy, ale kácením na vlastních pozemcích – zahradách.

Péče o dřeviny je povinností vlastníků, přičemž vlastníkem dřeviny je vlastník pozemku, na kterém dřevina roste. Obecně je ke kácení dřevin třeba povolení obecního úřadu (§ 8 odst. 1 a § 76 odst. 1 zákona) vydávaného formou rozhodnutí.

1. KÁCENÍ DŘEVIN NA ZÁKLADĚ POVOLENÍ

Povolení ke kácení dřevin může být vydáno na základě žádosti pouze ze závažných důvodů po vyhodnocení významu dřeviny z hlediska funkčního a estetického. Kácení dřevin se provádí zpravidla v období vegetačního klidu. **Obdobím vegetačního klidu se rozumí období přirozeného útlumu fyziologických a ekologických funkcí dřeviny** (viz vyhláška č. 189/2013 Sb.), za toto období se obecně považuje doba **od začátku listopadu do konce března**. Žadosti lze posílat v průběhu celého roku.

Žadatel musí dle § 4 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 189/2013 Sb. v žádosti doložit své vlastnické právo či nájemní právo, případně obdobné užívatelské právo k příslušným pozemkům, na kterých dřevina roste, pokud je nelze ověřit v katastru nemovitostí, včetně písemného souhlasu vlastníka pozemku s kácením (pokud není vlastník zároveň žadatelem). V zásadě totiž není možné kácet dřeviny na cizích pozemcích bez souhlasu jejich vlastníka. Je-li pozemek ve vlastnictví více osob, mohou si tyto osoby na základě vzájemné dohody určit zástupce, který bude při podání žádosti ostatní vlastníky zastupovat na základě plné moci, která nemusí být úředně ověřena.

Žádost musí kromě náležitostí výše uvedených obsahovat přesnou identifikaci žadatele; specifikaci konkrétní dřeviny (druh, případně rod, počet, obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí, příp. plocha keřového porostu, parcelní číslo pozemku, na němž dřevina roste, katastrální území, stručný popis umístění dřevin a situační náčrtek) a náležité odůvodnění žádosti (z jakého závažného důvodu žadatel o povolení kácení žádá). Žádost musí dále obsahovat označení správního orgánu, jemuž je určena a podpis osoby žadatele.

Proč se obecně kácí v době vegetačního klidu? V této době je míza stažená do kořenů a také následné kácení, zvláště nejedná-li se o jehličnany, je mnohem bezpečnější a méně náročné, neboť stromy nemají listy. Dalším důvodem je také hnízdění ptáků (zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny) a vývoj různých stádií bezobratlých. Na co však zákon nepomýšlí, stromy s dutinami v období vegetačního klidu slouží také jako zimoviště netopýrů (zvláště chráněné druhy). V případě, že byste je při kácení našli, nález oznamte minimálně na obec. V případě povoleného kácení mimo vegetační dobu vás zcela jistě nikdo nemůže pokutovat,

neboť není v lidských silách zabránit této náhodě, i kdybyste některé netopýry důsledkem řezání motorovou pilou nebo pádem torza stromu usmrtili. Co však trestné je, je ponechání zvláště chráněných druhů volně žijících zvířat bez jakékoli pomoci (být i jen telefonické).

2. KDY POVOLENÍ NEPOTŘEBUJETE? KÁCENÍ BEZ POVOLENÍ

Obecné podmínky, kdy nepotřebujete povolení

Tyto parametry dřevin stanoví vyhláška č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, konkrétně ustanovení § 3 této vyhlášky. Všechny tyto výjimky z povolovacího režimu se uplatní pouze tehdy, pokud se nejedná o dřeviny, které jsou součástí významného krajinného prvku či stromořadí.

- dřeviny o obvodu kmene do 80 cm měřeného ve výšce 130 cm nad zemí,
- zapojené porosty dřevin o ploše do 40 m² (obdobné jako dřívější „keře“),
- dřeviny pěstované na pozemcích vedených v katastru nemovitostí ve způsobu využití jako plantáž, a
- pro ovocné dřeviny rostoucí na pozemcích v zastavěném území evidovaných v katastru nemovitostí jako druh pozemku zahrada, zastavěná plocha nebo ostatní plocha se způsobem využití pozemku zeleň.

Zdravotní důvody

ve smyslu § 8 odst. 2 se rozumí v zásadě **pouze takové případy, kdy s ohledem na zdravotní stav předmětné dřeviny** (fyziolo-

gickou vitalitu, poškození vnějšími biotickými i abiotickými činiteli) již nelze obvyklými prostředky a nástroji péče zajistit v daném místě bezpečnou existenci dřeviny a náprava je možná pouze jejím pokácením. Takovými důvody mohou být např. **různá epidemická onemocnění dřevin či jiné vážné choroby (např. tracheomykózy, grafiozy jilmů, spála růžokvětých, šarka u švestek) či jiné stavy, kdy je dřevina prokazatelně poškozena trvale tak, že ohrožuje nejen sebe sama, ale také okolní dřeviny nebo porosty.** Při výskytu takové nákazy může na základě § 7 odst. 2 zákona orgán ochrany přírody provedení nezbytných zásahů vč. případného pokácení dřevin dokonce uložit. Kácení dřevin nelze podle zákona nařídit, výjimku však představují případy nakažení dřevin epidemickými chorobami.

Tzv. „havarijní kácení“

Další okruh případů upravuje ustanovení § 8 odst. 4 zákona týkající se tzv. „havarijního“ kácení. Jedná se o **případy, kdy je stavem dřeviny zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví osob nebo hrozí-li škoda značného rozsahu.** Jde tedy zejména o situace, **kdy došlo k okamžité změně stavu dřeviny (typicky například k odlomení větví, poškození kmene, vyvrácení, apod.) či místa, kde se dřevina nachází (např. k sesuvům půdy)** a neřešení této situace by bezprostředně ohrozilo zájmy chráněné zákonem - život, zdraví a také majetek, v případě, že by hrozící škoda na majetku dosahovala značného rozsahu. Takovéto kácení postačí orgánu ochrany přírody oznámit do 15 dnů po jeho provedení. Rozdíl oproti okruhu případů vymezených v ustanovení § 8 odst. 2 písm. d) („zdravotní důvody“) je tedy v míře poškození dřeviny a v intenzitě potřebného zásahu. Za doložení těchto skutečností lze považovat zejména fotodokumentaci stavu stromu před kácením, svědeckou výpověď apod. V případě kácení provedeného složkami integrovaného záchranného systému se postupuje dle § 4 odst. 3 vyhlášky č. 189/2013 Sb.

Škoda značného rozsahu odpovídá pojmu trestního zákoníku „značná škoda“ (viz ustanovení § 138 odst. 1 trestního zákoníku), kterou se rozumí škoda dosahující částky nejméně 500 000 Kč. Aby mohl být postup podle § 8 odst. 4 zákona použit, musí být zároveň naplněna podmínka „zřejmého“ a „bezprostředního“ ohrožení chráněných zájmů.

Máte-li stromy, které by mohly být potencionálně nebezpečné (vichřice, atd.), a rozhodnete-li se je skácet, nečekejte „až budete mít čas“, neboť povolení ke kácení mimo vysloveně havarijní stav nepotřebujete. Podejte žádost co nejdříve a počítejte s tím, že pokud dřevina vysloveně a bezprostředně neohrožuje okolí (viz výše), bude povolení ke kácení vydáno v době vegetačního klidu.

Je velmi žádoucí, aby byla na místa skácených stromů zvolena náhradní výsadba. Nezapomeňte, že stromy jsou velmi důležité i z hlediska hnízdění ptáků, vývoje různých stádií hmyzu, kvetoucí stromy slouží jako pastva pro včely a v neposlední řadě stromy fungují jako přirozené regulátory teploty v létě a hrají velkou roli v koloběhu vody. Prosím, promýšlejte pečlivě, jaké stromy vysadíte, zvláště pokud se nalézají např. poblíž elektrických drátů. Je mnoho kultivarů stromů, i jehličnanů, které dorůstají pouze omezené výšky, a není pak třeba do budoucna řešit jejich kácení z důvodů potencionálního rizika.

Článek byl zpracován na podkladech materiálů Ministerstva životního prostředí a Agentury ochrany přírody a krajiny.

Helena Jahelková

SVČ Všenory v době koronavirové

Středisko pro volný čas ve Všenorech vstoupilo do jara 2020 připraveno zejména realizovat velký evropský projekt - plánovaly se setkání rodičů s odborníky, projektové dny a série projektových dní měly také pomoci rodičům s financováním našich příměstských táborů. Ty měly být realizovány právě jako série projektových dní, jak jsme si již vyzkoušeli částečně vloni. Jenže od 17. března bylo vše jinak a zavření škol se týkalo také školských volnočasových zařízení.

SVČ v roušce začalo hezky, právě tím, že paní ředitelka a některé lektorky dobrovolně roušky šily a dávaly je potřebným. O tom je na webu střediska. Dali jsme také tipy rodičům a dětem, co dělat dvoj- a trojrozměrně s různými materiály. Turistický kroužek vyhlásil výzvu, abychom hledali dobré „virus-free“ lokality na výlety. A jaké překvapení, někteří rodiče reagovali! Díky, informace naleznete také na webu střediska.

Co je špatné, je, že naše seniorská akademie má po osmi letech poprvé takovýto výpadek. Musíme se snažit lidi kontaktovat jinak a věříme, že se podaří do prázdnin aspoň nějaké setkání, nejlépe venku. S tím souvisí to, co řešíme nyní intenzivně. A je to právě plánování. Předně začínají od 25. 5. zase všechny kroužky střediska - lektori jsou připraveni konzultovat s vámi hygienické a další podmínky. Rodiče prosíme, aby nezapomněli stáhnout, vyplnit a podepsat čestné prohlášení (www.svc-vsenory.cz/soubor-cestne-prohlaseni-69-.pdf). Lektori jej budou mít též u sebe na všech akcích, k nimž se vztahují mimořádná hygienická opatření.

Od května obnovujeme činnost těchto kroužků prezenčně; probíhají takto:

- **Keramika** paní Vrabcové a paní Janášové začíná v prostorách **ZŠ Dobřichovice** v týdnu od 11. 5.
- **Výuka hudebních nástrojů** ve **Všenorech** začíná také v týdnu od 11. 5.

Všenorský kalendář 2021

V letošním roce bychom rádi pokračovali ve vydávání všenského stolního kalendáře. Do kalendáře 2021 může přispět kdokoli z vás, kdo zašle zajímavé fotografie na téma:

VŠENORSKÁ ZÁKOUTÍ

Jde o volné téma, a mohou to být fotografie ze zahrad, dvorů, ulic, zajímavých míst, z lesů, řeky, či jiných všenských míst, barevné i černobílé.

Těšíme se na vaše fotografie, nově vzniklé snímky prosíme v digitální podobě, minimálně 300dpi pro tisk.

Uvítáme však i starší fotografie, digitalizované, případně si fotografie pro tisk sami upravíme.

Prosíme Vás o zasílání fotografií **do 31. července 2020** na adresu knihovna@vsenory.cz. V případě tištěných fotografií prosíme o předání (zapůjčení) ve Všenském knihovně. Další informaci můžeme poskytnout na tel.: 607 263 700.

Za kulturní a historický výbor

Alena Sahánková

- **Keramika** paní Hruškové ve **Všenorech** zahájila činnost od 25. 5.

- Stejně tak kroužky **Kutil junior** začaly ve **Všenorech** 25. 5.

V sobotu 30. května proběhlo v přírodě setkání rodičů s odborníkem na investování a hypoteční trh, což je nyní velice aktuální téma. A na sobotu 27. června je naplánován také výlet turistického kroužku do oblasti Českolipska. Na začátku výletu vystoupíme na vrch Ronov, kde je zřícenina gotického hradu. Pokračovat budeme kolem Holanských rybníků do Zahrádek.

Zmíněné příměstské tábory budou rukodělné, taneční, hudební a zúčastníme se díky partnerství také na letních soustředěních spolku Kutil junior v Praze na Jarově. Určitě proběhne alespoň jedna dílna animace se spolkem Ultrafun - připravujeme krátký film do celostátní soutěže „Kraťas 2020“ (info na webu SVČ). A vyjednáváme další. S La školou, Střední školou uměleckých řemesel mistra Olivera Brauna atp. SVČ nabídne letní příměstský tábor také ve všenském škole a okolí, bude zaměřen hudebně-dramaticky a sportovně. Lektory budou Anna Pikardová, Martin Jirků a výlety zajistí P. Koubek. Je to již na webu avizovaná týdenní akce, která by měla částečně nahradit výpadek služeb v době mimořádných opatření. Proběhnou i další příměstské tábory a taneční soustředění.

Protože se plánování děje po telefonu a jsme nyní všichni, coby pedagogičtí pracovníci, velmi vytížení, sledujte pro upřesnění informací web střediska – <https://svc-vsenory.cz/>. Děkujeme za přízeň a mnoho zdraví!

Za SVČ Všenory
Petr Koubek, lektor

Nezapomínejte na vitamín D, který podporuje imunitu

Většina Čechů má nedostatek vitamínu D. Ten je přitom zásadní pro imunitu, obzvláště v době pandemie covid-19. Literatura a odborné články uvádějí, že nedostatkem vitamínu D trpí 60–75 procent české populace. Současná omezení způsobená situací kolem koronaviru může dodání vitamínu D do těla ztížit.

První cesta zisku vitamínu D je ze slunečního záření. Syntéza vitamínu D probíhá na základě pronikání paprsků UVB přes kůži. Proces jeho produkce nenastává ihned, ale až po 10–15 minutách slunění. Všeobecně se uvádí, že slunění alespoň dvakrát týdně po dobu 20 minut by mělo člověku zajistit dostatečné množství tohoto vitamínu, a tělo tak získá až 90 procent z celkového doporučeného množství přirozenou cestou.

V současné době, kdy je pobyt venku stále omezen, je ještě těžší dosáhnout potřebného množství. Ideální doba pobytu na slunci je mezi 10–14 hodinou, což je naprosto v rozporu s doporučením dermatologů. Postačí, když budeme venku i v jiný čas. Myslete ale na to, že s postupujícím věkem klesá schopnost pokožky tvořit vitamín D až o tři čtvrtiny, senioři nad 65 let by se proto měli pohybovat na slunci minimálně dvakrát delší dobu.

Další, na čem záleží, je barva kůže. Čím světlejší má člověk pleť, tím více vitamínu D dokáže kůže vyprodukovat. Důležité je také roční období, jelikož v našich podmínkách je možné ze slunce získávat vitamín D pouze od května do října. Pak již kvůli malému úhlu dopadu slunečního záření na naši pokožku k tvorbě vitamínu D kůží nedochází. Používání krémů s ochranou před UV zářením a obavy z nádorového onemocnění kůže k dostatečné tvorbě vitamínu D příliš neprospívají. Například krém s faktorem SPF (Sun Protection Factor) 15 absorbuje 93 procent dopadajícího UVB záření, krém s faktorem SPF 30 absorbuje 97 procent. Vitamín D se tak netvoří. A rouška určitě nevadí, zabírá totiž jen malou plochu našeho těla.

DŮLEŽITOST STAVU JATER A LEDVIN

Dalším důležitým článkem na cestě k aktivní formě vitamínu D jsou játra a ledviny. Proto musíme pečovat i o tyto orgány. Tedy nepít nadměrné množství alkoholu (i pivo je alkohol), omezit cukry, nepřejídat se a dbát na správný pitný režim.

Když nemáme dost slunce, existuje druhá cesta – vitamín D ze stravy. Ve stravě ho najdeme hlavně v mořských rybách – treska, tresčí játra, sledové filety, sardinky, losos, nebo v mléčných výrobcích. A znovu připomínáme: konzumujte je minimálně dvakrát týdně. Když splníte příjem konzumace z ryb, tak získáte zhruba 5–10 procent z celkového potřebného množství. Budme k sobě upřímní, tu druhou cestu nepreferovala řada lidí ani před Covidem. Zapátrejte ve své paměti a vzpomeňte si, kdy naposledy jste měli rybu nebo nějaký mořský produkt.

JAK DODAT VITAMÍN D

Podle nejnovějších výzkumů se pro aktivaci imunitních procesů v těle, a tedy pro lepší zvládnání infekce, doporučuje mít hladinu vitamínu D 100–125 nmol/l. Jde o hodnotu, která se měří v laboratoři z krve. Lépe tak zvládneme infekce. Česká populace ho má ale mnohem méně, velmi často pod dolní hranici optima, což je 50 nmol/l.

K dosažení dostatečné denní dávky je třeba zkonzumovat 1 000–2 000 IU (mezinárodních jednotek) vitamínu D. Pro aktivaci imunitních procesů se doporučuje denně přijmout přibližně 2 000 IU. Jiné dávky jsou určeny pro kojence, malé děti, těhotné a ženy po menopauze... Těmto lidem by měl doporučenou denní dávku navrhnout ošetřující lékař.

Zajímavostí je, že obézní pacienti mají potřebnou denní dávku až třikrát vyšší. A nyní si představte, kolik ryb či jiných potravin byste denně museli sníst, abyste měli příjem 1 000 IU denně. Je to například 200 gramů lososa a 200 gramů ementálu. Nebo také 300 gramů sardinek a jeden kilogram másla. To ale není reálné, denně na sluníčku taky nejsme, proto by prakticky každý z nás měl vitamín D doplňovat.

Odborníci proto doporučují dodávat do těla vitamín D pomocí doplňků stravy z lékárny. Jak je vybrat? Rozlišujeme dva základní typy vitamínu D – D2 (ergokalciferol) a D3 (cholecalciferol). D3 je zhruba čtyřikrát účinnější než D2. K dispozici jsou kapky, tabletky, tobolky, gumové medvídci a další. Určitě je dobré zvolit takový preparát, který je přírodní, bez umělých barviv, různých stabilizátorů a dalších přidaných látek.

Odborná garance: MUDr. Jana Čepová, primářka Ústavu lékařské chemie a klinické biochemie FN Motol

Zdroj: <https://koronavirus.mzcr.cz/nezapomínejte-na-vitamin-d-ktery-podporuje-imunitu/>

**Chystáte se prodat nemovitost?
Chcete ji prodat bez starostí?
Zavolejte mi, rád přijedu za Vámi.**

RE/MAX
Horizont

Zahod'te své starosti, nabízím:

- ▶ Profesionální zpracování prezentace nemovitosti
- ▶ Zajištění účinné inzerce na největších realitních serverech
- ▶ Férové a profesionální jednání
- ▶ Právní servis přes certifikovanou advokátní kancelář
- ▶ Bezpečnou úschovu peněžních prostředků
- ▶ Předání nemovitosti novému majiteli
- ▶ Kompletní servis spojený s prodejem nemovitosti

Jaroslav Pýcha

722 490 490

Váš certifikovaný realitní makléř

Více o mně na www.jaroslavpycha.cz.

V této lokalitě hledáme:

*Rodinný dům
Byt v OV s balkonem
Chatu zděnou i dřevěnou*

jaroslav.pycha@re-max.cz

**VSE
NOR
SKY** zpravodaj

Vydává Obec Všenory, U Silnice 151, PSČ 252 31,
IČO: 241849, periodicita čtvrtletně, evid. číslo MK ČR: E 21493.

Zpravodaj je též dostupný na webu
<https://www.vsenory.cz/obec-174/vsenorsky-zpravodaj/>.

Na výrobu čísla se podíleli: Ing. Lenka Nejedlíková,
Mgr. Helena Jahelková, Ph.D., Mgr. Alena Sahánková,
Mgr. Kateřina Samojská, Ph.D., Mgr. Eliška Reitspiesová,
Aleš Lederer (grafická úprava), Ing. Eliška Bubníková (jazyková korektura).

email: Vsenorsky.zpravodaj@gmail.com

příjem inzerce: obec@vsenory.cz

Redakce si vyhrazuje právo zaslané rukopisy redakčně upravit a opatřit nadpisem.

Uzávěrka podzimního čísla je 20. srpna 2020.

Ceník plošné inzerce

celá strana **2 000 Kč** 1/2 strany **1 000 Kč**
1/4 strany **500 Kč** 1/8 strany **250 Kč**

Ceník řádkové inzerce

Soukromé osoby: první dva řádky zdarma,
každý další započatý řádek **50 Kč**

Podnikatelé: každý započatý řádek **100 Kč**

Příjem inzerce: obec@vsenory.cz

1/4	1/8
1/8	1/8
1/2	

**Komplexní péče o
váš trávník a
zahradu**

**GreenGarden
partners**

NAŠE SLUŽBY

- sečení trávníků
- sečení okrasných trávníků
- instalace a prodej robotických sekaček HUSQVARNA AUTOMOWER
- VERTIKUTACE
- AERIFIKACE
- hnojení a dodání živin pro Vaši zeleň
- pískování, topdressing
- ořezy a tvarování živých plotů
- stříhání okrasných keřů
- likvidace a odvoz bioodpadu
- úklid a likvidace listí
- instalace a prodej závlahových systémů firmy HUNTER
- trávníkářské poradenství
- čištění a údržba bazénů
- pravidelné údržby firemních areálů sportovišť a parků

SLUŽBY PRO JEDNOTLIVCE, FIRMY A OBCE

602 11 11 03
602 11 11 04

WWW.GREEN-GARDEN.EU

**Koupím rodinný dům ve Všenorech
nebo blízkém okolí.**

Jsmo primí, solidní a vážní zájemci.
Cena do 7 000 000 Kč. Děkuji za nabídky.

Kontakt: 774 101 007

Sudoku

					6		2
			6		8		1
	1			2		5	
2			4				7 8
			9		1		
1 7					3		5
			8		5		2
	2		7		9		
3		5					

1	6	7	2	4	8	5	6	3
9	5	8	6	3	7	1	2	4
3	2	4	5	6	1	8	9	7
5	9	6	3	8	2	7	4	1
4	2	1	7	6	9	5	8	
8	7	1	5	6	4	9	3	2
9	8	5	4	2	3	7	1	6
7	1	3	6	9	2	4	5	8
2	7	6	4	1	5	3	8	9

řešení

Mateřské centrum Černolice a Kulturní výbor OZ Všenory za podpory obce Černolice pořádají

POUŤ DO VŠENOR

sobota

27. června

2020

Černolice

14:00 – zahájení u dolní kapličky

Kaple sv. Jana Křtitele ve Všenorech

15:00 – mše ze slavnosti narození sv. Jana Křtitele,
celebruje P. Alvarez Kodeda OP

16:00 – kruhový tanec křesťanské tradice s živou
hudbou, vede Milada Chalupová

16:30 – návrat poutníků do Černolic

K dopravě doporučujeme využít autobusové spojení BUS 448. Délka jedné trasy je 2,8km, široké lesní a zpevněné cesty, více informací naleznete na Facebooku události a www.mccernolice.cz.